

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2012/28/ES

2012 m. spalio 25 d.

dėl tam tikro leistino nenustatytų autorių teisių kūrinių naudojimo

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 53 straipsnio 1 dalį, 62 ir 114 straipsnius,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽²⁾,

kadangi:

- (1) valstybėse narėse įsteigtos viešosios bibliotekos, švietimo įstaigos ir muziejai, taip pat archyvai, kino ar garso paveldo institucijos ir viešosios transliuojančiosios organizacijos dalyvauja savo kolekcijų arba archyvų didelės apimties skaitmeninimo projektuose siekiant sukurti Europos skaitmenines bibliotekas. Jie prisideda prie Europos kultūros paveldo išsaugojimo ir sklaidos, o tai taip pat svarbu kuriant Europos skaitmenines bibliotekas, pavyzdžiui, „Europeana“. Spausdintos medžiagos masinio skaitmeninimo, paieškos ir indeksavimo technologijos padidina bibliotekų kolekcijų vertę tiriamojo darbo tikslais. Sukūrus turtingas internetines bibliotekas, palengvėtų elektroninė paieška ir paieškos rezultatų pateikimo priemonės, kurios suteiktų naujų paieškos rezultatų pateikimo šaltinių tyrėjams ir mokslininkams, kurie priešingu atveju turėtų tenkintis labiau tradiciniais ir analoginiais paieškos metodais;
- (2) poreikis skatinti laisvą žinių ir inovacijų judėjimą vidaus rinkoje yra svarbi strategijos „Europa 2020“ sudedamoji dalis, kaip nurodyta Komisijos komunikate „Europa 2020: pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“, kuriame viena iš nurodytų pavyzdinių iniciatyvų yra Europos skaitmeninės darbotvarkės parengimas;
- (3) teisinės sistemos, kuria būtų palengvintas kūrinių arba kitų objektų, kuriems taikoma autorių teisių ar gretutinių teisių apsauga ir kurių teisių turėtojas nenustatytas arba kurių teisių turėtojas nustatytas, tačiau nerastas (nenustatytų autorių teisių kūrinių), skaitmeninimas ir sklaida, sukūrimas yra pagrindinis Europos skaitmeninės

darbotvarkės veiksmas, kaip tai nurodyta Komisijos komunikate „Europos skaitmeninė darbotvarkė“. Šia direktyva siekiama spręsti specifinę nenustatytų autorių teisių kūrinių teisinio statuso nustatymo ir jo padarinių, susijusių su kūrinių ar fonogramų, laikomų nenustatytų autorių teisių kūrinių, leistiniais naudotojais ir leistiniais naudojimo būdais, problemą;

- (4) šia direktyva nedaromas poveikis konkreitiems valstybių narių rengiamiems masinio didesnės apimties skaitmeninimo, pavyzdžiui, kūrinių, kuriais nebeprekiuojama, atveju, klausimo sprendimams. Rengiant tokius sprendimus atsižvelgiama į skirtingų tipų turinio ir skirtingų naudotojų ypatumus ir remiamasi atitinkamų suinteresuotųjų subjektų konsensusu. Tokio metodo taip pat buvo laikomasi 2011 m. rugsėjo 20 d. Europos bibliotekų, autorių, leidėjų ir kolektyvinio teisių valdymo organizacijų pasirašytame ir Komisijos remiamame Susitarimo memorandume dėl kūrinių, kuriais nebeprekiuojama, skaitmeninimo ir prieigos prie jų užtikrinimo pagrindinių principų. Šia direktyva nedaromas poveikis tam Susitarimo memorandumui, kuriame valstybės narės ir Komisija raginamos užtikrinti, kad sudarant savanoriškus naudotojų, teisių turėtojų ir kolektyvinio teisių valdymo organizacijų susitarimus licencijuoti kūrinių, kuriais nebeprekiuojama, naudojimą remiantis jame nurodytais principais, būtų galima pasinaudoti reikalingu teisiniu tikrumu nacionaliniu ir tarpvalstybiniu lygmeniu;
- (5) autorių teisės yra kūrybinės pramonės ekonominis pagrindas, nes jos skatina inovacijas, kūrybą, investicijas ir gamybą. Taigi masinis kūrinių skaitmeninimas ir sklaida yra Europos kultūros paveldo apsaugos priemonė. Autorių teisės yra svarbi priemonė užtikrinti, kad kūrybos sektoriaus atstovams būtų atlyginta už jų darbą;
- (6) pagal teisių turėtojų suteikiamas išimtinės teises atgaminti savo kūrinius ir kitus saugomus objektus ir padaryti juos viešai prieinamus, suderintas pagal 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo ⁽³⁾, reikalaujama, kad kūrinys ar kitas saugomas objektas būtų skaitmeninamas ir padaromas viešai prieinamas tik gavus išankstinį jo teisių turėtojų sutikimą;
- (7) jei kūriniai yra nenustatytų autorių, nėra įmanoma gauti tokį išankstinį sutikimą dėl kūrinių atgaminimo arba padarymo prieinamais;
- (8) dėl valstybių narių nenustatytų autorių teisių kūrinių pripažinimo metodų skirtumų gali kilti vidaus rinkos

⁽¹⁾ OL C 376, 2011 12 22, p. 66.⁽²⁾ 2012 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2012 m. spalio 4 d. Tarybos sprendimas.⁽³⁾ OL L 167, 2001 6 22, p. 10.

- veikimo, nenustatytų autorių teisių kūrinių naudojimo ir tarpvalstybinės prieigos prie jų kliūčių. Dėl tokių skirtingų metodų taip pat gali būti apribotas laisvas kultūrinio turinio prekių ir paslaugų judėjimas. Todėl reikėtų užtikrinti tokio statuso tarpusavio pripažinimą, nes taip bus sudarytos galimybės naudotis nenustatytų autorių teisių kūrinių visose valstybėse narėse;
- (9) visų pirma reikalingas bendras metodas nenustatytų autorių teisių kūrinių statusui ir leidžiamiems nenustatytų autorių teisių kūrinių naudojimui būdams nustatyti, kad vidaus rinkoje būtų užtikrintas viešųjų bibliotekų, švietimo įstaigų ir muziejų, taip pat archyvų, kino ar garso paveldo institucijų ir viešųjų transliuojančiųjų organizacijų nenustatytų autorių teisių kūrinių naudojimo teisinis tikrumas;
- (10) viešųjų transliuojančiųjų organizacijų archyvuose laikomi ir jų sukurti kinematografiniai ar audiovizualiniai kūriniai ir fonogramos apima nenustatytų autorių teisių kūrinius. Atsižvelgiant į ypatingą transliuotojų, kaip fonogramų ir audiovizualinės medžiagos kūrėjų, padėtį ir į poreikį priimti priemones, kuriomis ateityje būtų apribotas nenustatytų autorių teisių kūrinių reiškinio mastas, reikėtų nustatyti šios direktyvos taikymo transliuojančiųjų organizacijų archyvuose laikomiems kūriniams ir fonogramoms galutinę datą;
- (11) viešųjų transliuojančiųjų organizacijų archyvuose laikomi ir jų sukurti kinematografiniai ir audiovizualiniai kūriniai ir fonogramos šios direktyvos tikslais turėtų apimti kinematografinius ir audiovizualinius kūrinius ir fonogramas, kurie tokių organizacijų užsakomi išskirtiniam jų ar kitų bendrai produkciją kuriančių viešųjų transliuojančiųjų organizacijų naudojimui. Viešųjų transliuojančiųjų organizacijų archyvuose laikomi kinematografiniai ir audiovizualiniai kūriniai ir fonogramos, kurie nebuvo tokių organizacijų sukurti ar jų užsakyti, tačiau kuriuos šioms organizacijoms leista naudoti pagal licencinį susitarimą, neturėtų patekti į šios direktyvos taikymo sritį;
- (12) tarptautinės pagarbos tikslais ši direktyva turėtų būti taikoma tik kūriniams ir fonogramoms, kurie pirmą kartą buvo paskelbti valstybės narės teritorijoje arba, jei nebuvo paskelbti, pirmą kartą transliuoti valstybės narės teritorijoje, arba, jei nebuvo paskelbti ar transliuoti, prie kurių viešą prieigą jų teisių turėtojų sutikimu suteikė subjektai, kuriems taikoma ši direktyva. Pastaruoju atveju ši direktyva turėtų būti taikoma tik tuomet, jei pagrįstai galima manyti, kad teisių turėtojai nepareikš prieštaravimo dėl naudojimo, kuris leidžiamas pagal šią direktyvą;
- (13) prieš pradėdant kūrinių ar fonogramų laikyti nenustatytų autorių teisių kūriniu, turėtų būti sąžiningai atlikta kruopšti kūrinių ar fonogramos teisių turėtojų, įskaitant kūrinių ir kitų saugomų objektų, kurie yra kūrinių ar fonogramos sudėtinė dalis arba yra į jį įtraukti, teisių turėtojus, paieška. Turėtų būti leista valstybėms narėms numatyti, kad tokią kruopščią paiešką atliktų šioje direktyvoje nurodytos arba kitos organizacijos. Už kruopščios paieškos atlikimo paslaugą tokios kitos organizacijos gali imti užmokestį;
- (14) siekiant užtikrinti aukšto lygio autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugą Sąjungoje, reikėtų numatyti suderintą tokios kruopščios paieškos metodą. Kruopšti paieška turėtų apimti paiešką šaltiniuose, kuriuose teikiama informacija apie kūrinius ir kitus saugomus objektus, ir kuriuos pagal šią direktyvą nustatė valstybė narė, kurioje turi būti atliekama kruopšti paieška. Tai darydamos valstybės narės gali vadovautis kruopščios paieškos gairėmis, patvirtintomis Aukšto lygio ekspertų grupės skaitmeninių bibliotekų klausimais, įsteigtos kaip i2010 skaitmeninės bibliotekos iniciatyvos dalis;
- (15) siekiant išvengti paieškos pastangų dubliavimosi, kruopšti paieška turėtų būti atliekama toje valstybėje narėje, kurioje kūrinys ar fonograma buvo pirmą kartą paskelbti, arba, jei nebuvo paskelbti, kurioje pirmą kartą buvo transliuoti. Kruopšti paieška, susijusi su kinematografiniais arba audiovizualiniais kūriniams, kurių kūrėjų buveinė ar nuolatinė gyvenamoji vieta yra valstybėje narėje, turėtų būti atliekama toje valstybėje narėje. Jei kinematografinis ar audiovizualinis kūrinys yra bendrai sukurtas kūrėjų, kurie įsisteigę skirtingose valstybėse narėse, kruopšti paieška turėtų būti atliekama kiekvienoje iš tų valstybių narių. Kruopšti paieška, susijusi su kūriniams ir fonogramomis, kurie nebuvo nei paskelbti, nei transliuoti, bet prie kurių viešą prieigą teisių turėtojų sutikimu suteikė subjektai, kuriems taikoma ši direktyva, turėtų būti atliekama valstybėje narėje, kurioje yra įsisteigusi organizacija, teisių turėtojų sutikimu suteikusi viešą prieigą prie to kūrinių ar fonogramos. Kruopšti kūrinių ar kito saugomo objekto, kuris yra kūrinių ar fonogramos sudėtinė dalis arba yra į jį įtrauktas, teisių turėtojų paieška turėtų būti atliekama toje valstybėje narėje, kurioje atliekama kruopšti kūrinių ar fonogramos, kurio sudėtinė dalimi yra arba į kurią yra įtrauktas kūrinys ar kitas saugomas objektas, paieška. Taip pat turėtų būti tikrinami informacijos šaltiniai kitose šalyse, jei yra įrodymų, kad tose kitose šalyse galima rasti svarbios informacijos apie teisių turėtojus. Atlikus kruopščią paiešką gali likti įvairių rūšių informacijos, kaip antai paieškos įrašas ir rezultatas. Paieškos įrašas turėtų būti saugomas byloje siekiant, kad atitinkama organizacija galėtų įrodyti, kad paieška buvo kruopšti;
- (16) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad atitinkamos organizacijos saugotų jų atliktų kruopščią paiešką įrašus ir kad tokių paieškų rezultatai, kuriuos visų pirma sudaro bet kokie nustatyti faktai, kad kūrinys ar fonograma turi būti laikomi nenustatytų autorių teisių kūriniu, kaip apibrėžta šioje direktyvoje, taip pat informacija apie statuso pokyčius ir apie tai, kokiais būdais šios organizacijos naudoja

nenustatytų autorių teisių kūrinius, renkami ir prieinami plačiajai visuomenei, visų pirma svarbią informaciją registruojant internetinėje duomenų bazėje. Visų pirma atsižvelgiant į tai, kad šis klausimas yra europinio masto, ir siekiant išvengti pastangų dubliavimosi, tikslinga numatyti, kad būtų sukurta viena bendra Sąjungos internetinė duomenų bazė, kurią sudarytų tokia informacija, su kuria galėtų skaidriu būdu susipažinti plačioji visuomenė. Taip kruopščią paiešką atliekančios abi organizacijos ir teisių turėtojai galėtų lengvai susipažinti su tokia informacija. Duomenų bazė taip pat galėtų atlikti svarbų vaidmenį užkertant kelią galimiems autorių teisių pažeidimams ir juos sustabdant, visų pirma kūrinių ir fonogramų nenustatytų autorių teisių kūrinių statuso pasikeitimo atveju. Pagal Reglamentą (ES) Nr. 386/2012 ⁽¹⁾, Vidaus rinkos derinimo tarnybai (toliau – Tarnyba) pavedamos tam tikros užduotys ir veikla, kurios finansuojamos naudojant savo biudžeto lėšas ir kuriomis siekiama palengvinti nacionalinių valdžios institucijų, privačiojo sektoriaus ir Sąjungos institucijų veiklą kovojant su intelektinės nuosavybės teisių pažeidimais, įskaitant kelio jiems užkirtimą, ir šią veiklą remti.

Pagal to reglamento 2 straipsnio 1 dalies g punktą į tas užduotis visų pirma įeina mechanizmus, kurie padeda gerinti atitinkamų valstybių narių valdžios institucijų internetu vykdomą keitimąsi svarbia informacija, kūrimas ir skatinimas tas valdžios institucijas bendradarbiauti. Todėl tikslinga Tarnybai pavesti sukurti ir valdyti Europos duomenų bazę, kurioje būtų informacija, susijusi su šioje direktyvoje nurodytais nenustatytų autorių teisių kūrinių;

- (17) gali būti keli tam tikrų kūrinių ir fonogramų teisių turėtojai, o kūriniai ir fonogramos gali apimti kitus kūrinius ar saugomus objektus. Ši direktyva neturėtų daryti poveikio nustatytų ir surastų teisių turėtojų teisėms. Jei nors vienas teisių turėtojas buvo nustatytas ir surastas, kūrinys ar fonograma neturėtų būti laikomi nenustatytų autorių teisių kūriniu. Subjektams, kuriems taikoma ši direktyva, turėtų būti leidžiama naudoti kūrinių ar fonogramą, kurių vienas ar daugiau teisių turėtojų nenustatyti ir nerasti, tik tuomet, jei jiems tie teisių turėtojai, kurie buvo nustatyti ir surasti, įskaitant kūrinių ir kitų saugomų objektų, kurie yra kūrinių ar fonogramų sudėtinė dalis arba yra į juos įtraukti, teisių turėtojus, suteikė leidimą atgaminti ir padaryti viešai prieinamus atitinkamai pagal Direktyvos 2001/29/EB 2 ir 3 straipsnius. Nustatyti ir surasti teisių turėtojai gali suteikti leidimą naudotis tik tomis teisėmis, kurias jie patys turi, – dėl to, kad tos teisės yra jų pačių teisės, arba dėl to, kad teisės buvo jiems perleistos, o nenustatytų ir nerastų teisių turėtojų vardu jie neturėtų galėti duoti leidimo pagal šią direktyvą jokiam naudojimui būdui. Taip pat kai anksčiau nenustatyti ar nerasti teisių turėtojai pareiškia savo teises į kūrinių

ar fonogramą, to kūrinio ar fonogramos naudotojai toliau teisėtai jį gali naudoti tik tuomet, jei tie teisių turėtojai suteikė leidimą naudotis jų turimomis teisėmis pagal Direktyvą 2001/29/EB;

- (18) teisių turėtojai turėtų turėti teisę panaikinti jų kūriniams suteiktą nenustatytų autorių teisių kūrinių statusą, jei šie turėtojai pareiškia savo teises į kūrinių ar kitą saugomą objektą. Teisių turėtojai, panaikinę kūrinio ar kito saugomo objekto nenustatytų autorių teisių kūrinių statusą, už jų kūrinių ar kito pagal šią direktyvą saugomo objekto naudojimą turėtų gauti teisingą kompensaciją, kurią turi nustatyti valstybė narė, kurioje įsisteigusi nenustatytų autorių teisių kūrinių naudojanti organizacija. Valstybės narės turėtų galėti savo nuožiūra nustatyti aplinkybes, kuriomis gali būti organizuojamas tokios kompensacijos mokėjimas, įskaitant ir tikslų laiką, kada mokėjimas turi būti atliktas. Siekiant nustatyti galimą teisingos kompensacijos dydį, reikėtų deramai atsižvelgti, *inter alia*, į valstybių narių kultūros rėmimo tikslus, į nekomercinį naudojimo būdą, taikytą šių organizacijų siekiant viešojo intereso misijos tikslų, pavyzdžiui, skatinti mokymąsi ir skleisti kultūrą, ir į galimą žalą teisių turėtojams;
- (19) jei atlikus nepakankamai kruopščią paiešką kūrinys ar fonograma buvo neteisingai pripažinti nenustatytų autorių teisių kūriniu, išlieka galimybė pasinaudoti valstybių narių teisės aktuose numatytais autorių teisių pažeidimo atveju taikomomis teisių gynimo priemonėmis, numatytais atitinkamose nacionalinėse ir Sąjungos teisės nuostatose;
- (20) valstybės narės, siekdamos skatinti mokslą ir kultūros sklaidą, turėtų numatyti kitą išimtį ar apribojimą, be numatytųjų Direktyvos 2001/29/EB 5 straipsnyje. Ta išimtimi ar apribojimu turėtų būti leidžiama tam tikroms organizacijoms, kaip nurodyta Direktyvos 2001/29/EB 5 straipsnio 2 dalies c punkte, ir kino ar garso paveldo institucijoms, kurios veikia nesiekdamos pelno, taip pat viešosioms transliuojančiosioms organizacijoms atgaminti ir padaryti viešai prieinamus, kaip nurodyta toje direktyvoje, nenustatytų autorių teisių kūrinius su sąlyga, kad toks šių kūrinių naudojimas atitiktų šių įstaigų viešojo intereso misiją, visų pirma jų kolekcijų, įskaitant skaitmenines kolekcijas, išsaugojimo, atgaminimo ir kultūrinės bei švietėjiškos prieigos prie jų tikslus. Šios direktyvos tikslais kino ar garso paveldo institucijos turėtų apimti valstybių narių paskirtas organizacijas kultūrinio paveldo filmams ir kitiems audiovizualiniams kūriniams ar fonogramoms rinkti, sisteminti, saugoti ir atgaminti. Šios direktyvos tikslais visuomeniniai transliuotojai turėtų apimti transliuotojus, kurie vykdo su viešosiomis paslaugomis susijusius įgaliojimus, kuriuos suteikia, apibrėžia ir organizuoja kiekviena valstybė narė. Tam, kad būtų leista naudoti nenustatytų autorių teisių kūrinius, pagal šią direktyvą nustatyta išimtis ar apribojimas neturi poveikio išimtimis ir apribojimams, numatytiems Direktyvos 2001/29/EB 5 straipsnyje. Jie gali būti taikomi tik tam tikrais specialiais atvejais, kurie neprieštarauja įprastiniam

⁽¹⁾ 2012 m. balandžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 386/2012 dėl su intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimu susijusių užduočių pavidimo Vidaus rinkos derinimo tarnybai (prekių ženklai ir dizainas), įskaitant Europos intelektinės nuosavybės teisių pažeidimų stebėsenos centro sudarymą iš viešojo ir privačiojo sektorių atstovų (OL L 129, 2012 5 16, p. 1).

kūrinio ar kito saugomo objekto naudojimui ir nepagrįstai nepažeidžia teisių turėtojo teisėtų interesų;

gumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti,

- (21) siekiant skatinti skaitmeninimą, subjektams, kuriems taikoma ši direktyva, turėtų būti leista gauti pajamų, susijusių su nenustatytų autorių teisių kūriniais, kaip numatyta šioje direktyvoje, naudojimu siekiant tikslų, susijusių su jų viešojo intereso misijos vykdymu, taip pat ir sudarant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės susitarimus;
- (22) sutarčių sudarymas gali būti svarbus skatinant Europos kultūros paveldo skaitmeninimą, o tai reiškia, kad viešosioms bibliotekoms, švietimo įstaigoms ir muziejams, taip pat archyvams, kino ar garso paveldo institucijoms ir viešosioms transliuojančiosioms organizacijoms, siekiančioms panaudoti nenustatytų autorių teisių kūrinius šioje direktyvoje nurodytais būdais, turėtų būti leista su komerciniais partneriais sudaryti nenustatytų autorių teisių kūriniių skaitmeninimo ir padarymo viešai prieinamais sutartis. Tose sutartyse gali būti numatyta, kad tokie partneriai prisidės finansiškai. Tokiose sutartyse neturėtų būti numatyti jokie apribojimai, taikomi subjektams, kuriems taikoma ši direktyva, susiję su nenustatytų autorių teisių kūriniių naudojimu, taip pat komerciniams partneriams neturėtų būti suteikiamos jokios teisės naudoti nenustatytų autorių teisių kūrinius ar kontroliuoti jų naudojimą;
- (23) siekiant pagerinti Sąjungos piliečių prieigą prie Europos kultūrinio paveldo, taip pat būtina užtikrinti, kad vienoje valstybėje narėje skaitmeniniu formatu atgaminti ir padaryti viešai prieinami nenustatytų autorių teisių kūriniai galėtų būti viešai prieinami ir kitose valstybėse narėse. Viešosios bibliotekos, švietimo įstaigos ir muziejai, taip pat archyvai, kino ar garso paveldo institucijos ir viešosios transliuojančiosios organizacijos, naudojantys nenustatytų autorių teisių kūrinių tam, kad įvykdytų savo viešojo intereso misiją, turėtų galėti tokį nenustatytų autorių teisių kūrinių padaryti viešai prieinamą kitose valstybėse narėse;
- (24) šia direktyva nedaromas poveikis valstybių narių susitarimams dėl teisių valdymo, pavyzdžiui, dėl išplėstinių kolektyvinių licencijų, atstovavimo ar perdavimo teisinių prezumpcijų, kolektyvinio valdymo ar panašių susitarimų, arba šių dalykų derinio, įskaitant masinį skaitmeninimą;
- (25) kadangi šios direktyvos tikslo, t. y. užtikrinti nenustatytų autorių teisių kūriniių naudojimo teisinį tikrumą, valstybės narės negali deramai pasiekti, ir kadangi dėl poreikio taikyti vienodas nenustatytų autorių teisių kūriniių naudojimo taisykles tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcin-

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Ši direktyva yra susijusi su tam tikru nenustatytų autorių teisių kūriniių valstybėse narėse įsteigtose viešosiose bibliotekose, švietimo įstaigose ir muziejuose, taip pat archyvuose, kino ar garso paveldo institucijose ir viešosiose transliuojančiosiose organizacijose naudojimu tam, kad siektų tikslų, susijusių su jų viešojo intereso misijos vykdymu.

2. Ši direktyva taikoma:

- knygų, dienoraščių, laikraščių, žurnalų arba kitų rašytinių kūriniių forma paskelbtiems kūriniais, laikomiems viešųjų bibliotekų, švietimo įstaigų ar muziejų kolekcijose, taip pat archyvų arba kino ar garso paveldo institucijų kolekcijose;
- kinematografiniams arba audiovizualiniams kūriniais ir fonogramoms, laikomiems viešųjų bibliotekų, švietimo įstaigų ar muziejų kolekcijose, taip pat archyvų arba kino ar garso paveldo institucijų kolekcijose, ir
- kinematografiniams arba audiovizualiniams kūriniais ir fonogramoms, kuriuos sukūrė viešosios transliuojančiosios organizacijos anksčiau nei arba 2002 m. gruodžio 31 d. ir kurie yra laikomi tų organizacijų archyvuose,

kurie saugomi autorių teisių ar gretutinių teisių ir kurie pirmą kartą buvo paskelbti valstybėje narėje arba, jei nebuvo paskelbti, pirmą kartą transliuoti valstybėje narėje.

3. Ši direktyva taip pat taikoma 2 dalyje nurodytiems kūriniais ir fonogramoms, kurie niekada nebuvo paskelbti ar transliuoti, bet prie kurių viešą prieigą teisių turėtojų sutikimu suteikė 1 dalyje nurodytos organizacijos, jei pagrįstai galima manyti, kad teisių turėtojai nepareikš prieštaravimo dėl naudojimo būdų, nurodytų 6 straipsnyje. Valstybės narės gali apriboti šios dalies taikymą kūriniais ir fonogramoms, kurie buvo tose organizacijose deponuoti anksčiau nei 2014 m. spalio 29 d.

4. Ši direktyva taip pat taikoma kūriniais ir kitiems saugomiems objektams, kurie yra 2 ir 3 dalyje nurodytų kūriniių ar fonogramų sudėtinė dalis, yra į juos įtraukti arba yra jų neatskiriama dalis.

5. Ši direktyva neturi įtakos jokiai teisių valdymo nacionaliniu lygmeniu tvarkai.

2 straipsnis

Nenustatytų autorių teisių kūriniai

1. Kūrinys ar fonograma laikomi nenustatytų autorių teisių kūriniais, jei nenustatytas nė vienas iš kūrinio ar fonogramos teisių turėtojų arba, jei vienas ar daugiau jų nustatyti, nė vienas nebuvo rastas nepaisant kruopščios teisių turėtojų paieškos, atliktos ir užregistruotos pagal 3 straipsnį.

2. Jei yra daugiau nei vienas kūrinio ar fonogramos teisių turėtojas ir ne visi iš jų buvo nustatyti arba, jei nustatyti, nebuvo surasti po kruopščios paieškos, atliktos ir užregistruotos pagal 3 straipsnį, kūrinys ar fonograma gali būti naudojami pagal šią direktyvą, jei nustatyti ir surasti teisių turėtojai pagal turimas savo teises suteikė 1 straipsnio 1 dalyje nurodytoms organizacijoms leidimą atgaminti ir padaryti viešai prieinamus atitinkamai pagal Direktyvos 2001/29/EB 2 ir 3 straipsnius.

3. 2 dalis nedaro poveikio teisių turėtojų, kurie nustatyti ir surasti, teisėms į jų kūrinį ar fonogramą.

4. 5 straipsnis *mutatis mutandis* taikomas 2 dalyje nurodytų kūrinų teisių turėtojams, kurie nenustatyti ir nerasti.

5. Ši direktyva nedaro poveikio nacionalinėms nuostatoms, susijusioms su anoniminiais ir pasirašytais slapyvardžiu kūriniais.

3 straipsnis

Kruopšti paieška

1. Siekdamas nustatyti, ar kūrinys ar fonograma yra nenustatytų autorių teisių kūrinys, 1 straipsnio 1 dalyje nurodytos organizacijos užtikrina, kad būtų sąžiningai atliekama kiekvieno kūrinio ar kito saugomo objekto kruopšti paieška – būtų tikrinami atitinkami konkrečios kategorijos kūriniai ir kitiems saugomiems objektams tinkami šaltiniai. Kruopšti paieška atliekama prieš naudojant kūrinį ar fonogramą.

2. Pasikonsultavusi su teisių turėtojais ir vartotojais, kiekviena valstybė narė nustato kiekvienos kategorijos atitinkamiems kūriniais ar fonogramoms tinkamus šaltinius, kurie turi apimti bent reikiamus priede išvardytus šaltinius.

3. Kruopšti paieška atliekama valstybėje narėje, kurioje kūrinys buvo pirmą kartą paskelbtas, arba, jei nebuvo paskelbtas, pirmą kartą transliuotas, išskyrus kinematografinių arba audiovizualinių kūrinių, kurių kūrėjo buveinė ar nuolatinė gyvenamoji vieta yra valstybėje narėje, atveju – tuomet atliekama kruopšti paieška valstybėje narėje, kurioje yra jo buveinė arba nuolatinė gyvenamoji vieta.

1 straipsnio 3 dalyje nurodytu atveju kruopšti paieška atliekama valstybėje narėje, kurioje yra įsisteigusi organizacija, teisių turėtojo sutikimu suteikusi viešą prieigą prie kūrinio ar fonogramos.

4. Jei yra įrodymų, kad svarbios informacijos apie teisių turėtojus galima rasti kitose šalyse, taip pat tikrinami informacijos šaltiniai tose kitose šalyse.

5. Valstybės narės užtikrina, kad 1 straipsnio 1 dalyje nurodytos organizacijos registruotų kruopščios paieškos atvejus ir kad tos organizacijos kompetentingoms nacionalinėms valdžios institucijoms pateiktų šią informaciją:

- a) organizacijų atliktos kruopščios paieškos, po kurios padaryta išvada, kad kūrinys ar fonograma laikomi nenustatytų autorių teisių kūriniais, rezultatus;
- b) kokiais būdais organizacijos naudoja nenustatytų autorių teisių kūrinius pagal šią direktyvą;
- c) bet kokius organizacijų naudojamų kūrinių ir fonogramų nenustatytų autorių teisių kūrinio statuso pokyčius pagal 5 straipsnį;
- d) reikiamą atitinkamos organizacijos kontaktinę informaciją.

6. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad 5 dalyje nurodyta informacija būtų registruojama vienoje bendroje viešai prieinamoje duomenų bazėje, sukurtoje ir valdomoje Vidaus rinkos derinimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pagal Reglamentą (ES) Nr. 386/2012. Gavusios tą informaciją iš 1 straipsnio 1 dalyje nurodytų organizacijų, tuo tikslu jos nedelsdamos ją perduoda Tarnybai.

4 straipsnis

Nenustatytų autorių teisių kūrinio statuso tarpusavio pripažinimas

Kūrinys ar fonograma, pagal 2 straipsnį valstybėje narėje laikomi nenustatytų autorių teisių kūriniais, laikomi nenustatytų autorių teisių kūriniais visose valstybėse narėse. Tas kūrinys ar fonograma gali būti naudojami ir prieinami pagal šią direktyvą visose valstybėse narėse. Tai taip pat taikoma kūriniais ir fonogramoms, nurodytiems 2 straipsnio 2 dalyje, kiek tai susiję su nenustatytų ir nerastų teisių turėtojų teisėmis.

5 straipsnis

Nenustatytų autorių teisių kūrinio statuso panaikinimas

Valstybės narės užtikrina, kad kūrinio ar fonogramos, kurie laikomi nenustatytų autorių teisių kūriniais, teisių turėtojas bet kuriuo metu turėtų galimybę panaikinti su savo teisėmis susijusį tokį nenustatytų autorių teisių kūriniai suteiktą statusą.

6 straipsnis

Leistimi nenustatytų autorių teisių kūrinių naudojimo būdai

1. Valstybės narės numato teisės atgaminti ir teisės padaryti viešai prieinamus, numatytų atitinkamai Direktyvos 2001/29/EB 2 ir 3 straipsniuose, išimtį ar apribojimą siekdamas užtikrinti, kad 1 straipsnio 1 dalyje nurodytos organizacijos turėtų teisę naudoti jų kolekcijoje laikomus nenustatytų autorių teisių kūrinius šiais būdais:

- a) padarydamos nenustatytų autorių teisių kūrinių viešai prieinamą, kaip apibrėžta Direktyvos 2001/29/EB 3 straipsnyje;
- b) atgamindamos juos taip, kaip apibrėžta Direktyvos 2001/29/EB 2 straipsnyje, skaitmeninimo, padarymo viešai prieinamais, indeksavimo, sisteminimo, išsaugojimo arba atkūrimo tikslais.

2. 1 straipsnio 1 dalyje nurodytos organizacijos pagal šio straipsnio 1 dalį naudoja nenustatytų autorių teisių kūrinių tik tikslams, susijusiems su jų viešojo intereso misijomis, pasiekti, visų pirma savo kolekcijoje laikomų kūrinių ir fonogramų išsaugojimo, atgaminimo ir prieigos prie jų suteikimo kultūriniais ir švietimo tikslais. Organizacijos tokiais būdais naudodamos kūrinius gali gauti pajamų išimtinai tik patiriamoms nenustatytų autorių teisių kūrinių skaitmeninimo ir jų padarymo viešai prieinamais išlaidoms padengti.

3. Valstybės narės užtikrina, kad 1 straipsnio 1 dalyje nurodytos organizacijos, bet kokiais būdais naudodamos nenustatytų autorių teisių kūrinius, nurodytų nustatytų autorių ir kitų teisių turėtojų pavardes.

4. Ši direktyva nedaro poveikio tokių organizacijų laisvei sudaryti sutartis, ypač viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės susitarimus, siekiant įgyvendinti jų viešojo intereso misiją.

5. Valstybės narės nustato, kad teisių turėtojams, panaikiniams jų kūrinių ar kitų saugomų objektų nenustatytų autorių teisių kūrinių statusą, būtų sumokėta teisinga kompensacija už tai, kad tokius jų kūrinius ir kitus saugomus objektus pagal šio straipsnio 1 dalį naudojo 1 straipsnio 1 dalyje nurodytos organizacijos. Valstybės narės gali savo nuožiūra nustatyti aplinkybes, kuriomis gali būti organizuojamas tokios kompensacijos mokėjimas. Kompensacijos dydis, neviršijant Sąjungos teisėje nustatytų ribų, nustatomas valstybės narės, kurioje yra įsisteigusi atitinkamą nenustatytų autorių teisių kūrinių naudojanti organizacija, teisės aktais.

7 straipsnis

Tęstinis kitų teisinių nuostatų taikymas

Ši direktyva nedaro poveikio nuostatomis, visų pirma dėl patentų teisių, prekių ženklų, dizaino teisių, naudingųjų modelių, puslaidininkių gaminių topografijų, šriftų, sąlyginės prieigos, kabelinio transliavimo paslaugų prieinamumo, nacionalinių vertybių apsaugos, teisinių deponavimo reikalavimų, teisės aktų dėl konkurenciją ribojančių veiksnių ir nesąžiningos konkurencijos, komercinių paslapčių, saugumo, konfidencialumo, duomenų apsaugos ir asmens privatumo, viešųjų dokumentų prieinamumo, satarčių teisės nuostatų ir spaudos laisvės bei žodžio laisvės žiniasklaidoje taisyklėms.

8 straipsnis

Taikymas laiko atžvilgiu

1. Ši direktyva taikoma visiems 1 straipsnyje nurodytiems kūriniams ir fonogramoms, kuriuos saugo valstybių narių teisės aktai autorių teisių srityje 2014 m. spalio 29 d. arba vėliau.
2. Ši direktyva taikoma nedarant poveikio jokiems anksčiau nei 2014 m. spalio 29 d. atliktiems veiksams ir įgytomis teisėmis.

9 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip nuo 2014 m. spalio 29 d. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai šių nuostatų tekstą.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės pagrindinių nuostatų tekstus.

10 straipsnis

Peržiūros išlyga

Komisija nuolat peržiūri teisių informacijos šaltinių pokyčius ir ne vėliau kaip 2015 m. spalio 29 d., o vėliau – kas metai, pateikia ataskaitą dėl galimo į direktyvos taikymo sritį neįtrauktų leidėjų ir kūrinių arba kito saugomo objekto, visų pirma atskirų fotografijų ir kitų atvaizdų, įtraukimo į jos taikymo sritį.

Ne vėliau kaip 2015 m. spalio 29 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui šios direktyvos taikymo ataskaitą, kurioje atsižvelgiama į skaitmeninių bibliotekų plėtrą.

Prireikus, visų pirma siekiant užtikrinti vidaus rinkos veikimą, Komisija pateikia pasiūlymus dėl šios direktyvos dalinio keitimo.

Valstybė narė, turinti pagrįstų priežasčių manyti, kad šios direktyvos įgyvendinimas trukdo nacionalinėms nuostatomis, susijusioms su 1 straipsnio 5 dalyje nurodytų teisių valdymu, gali atkreipti Komisijos dėmesį į šį klausimą kartu pateikdama visus reikiamus įrodymus. Komisija atsižvelgia į tokius įrodymus, rengdama šio straipsnio antroje pastraipoje nurodytą ataskaitą ir vertindama, ar reikia pateikti pasiūlymus dėl šios direktyvos dalinio keitimo.

11 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja kitą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

12 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre 2012 m. spalio 25 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

M. SCHULZ

Tarybos vardu

Pirmininkas

A. D. MAVROYIANNIS

PRIEDAS

3 straipsnio 2 dalyje nurodyti šaltiniai, be kitų šaltinių, yra:

- 1) paskelbtoms knygoms:
 - a) privalomasis egzempliorius, bibliotekų ir kitų institucijų turimi bibliotekos katalogai ir privalomieji sąrašai;
 - b) leidėjų ir autorių asociacijos atitinkamoje šalyje;
 - c) esamos duomenų bazės ir registrai, WATCH (angl. *Writers, Artists and their Copyright Holders*), ISBN (tarptautinis standartinis knygos numeris, angl. *International Standard Book Number*) ir duomenų bazės, kuriose išvardytos spausdintos knygos;
 - d) susijusių kolektyvinio autorių teisių administravimo asociacijų, visų pirma atgaminimo teisių organizacijų, duomenų bazės;
 - e) šaltiniai, apimantys kelias duomenų bazes ir registrus, įskaitant VIAF (angl. *Virtual International Authority Files*) ir ARROW (angl. *Accessible Registries of Rights Information and Orphan Works*);
- 2) laikraščiams, žurnalams, dienoraščiams ir periodiniams leidiniams:
 - a) ISSN (angl. *International Standard Serial Number*), naudojamas periodiniams leidiniams;
 - b) bibliotekų fondų ir kolekcijų indeksai ir katalogai;
 - c) privalomasis egzempliorius;
 - d) atitinkamos šalies leidėjų asociacijos bei autorių ir žurnalistų asociacijos;
 - e) susijusių kolektyvinio autorių teisių administravimo asociacijų, įskaitant atgaminimo teisių organizacijas, duomenų bazės;
- 3) vizualiniams kūriniams, įskaitant vaizduojamojo meno kūrinius, fotografijas, iliustracijas, dizaino darbus, architektūros darbus ir jų brėžinius ir kitus tokius darbus, skelbiamus knygose, dienoraščiuose, laikraščiuose ir žurnaluose ar kituose kūriniuose:
 - a) 1 ir 2 punktuose nurodyti šaltiniai;
 - b) susijusių kolektyvinio autorių teisių administravimo asociacijų, visų pirma vizualinių kūrinių atgaminimo teisių organizacijų, duomenų bazės;
 - c) prireikus atvaizdo agentūrų duomenų bazės;
- 4) audiovizualiniams kūriniams ir fonogramoms:
 - a) privalomasis egzempliorius;
 - b) kūrėjų asociacijos atitinkamoje šalyje;
 - c) kino ar garso paveldo institucijų ir nacionalinių bibliotekų duomenų bazės;
 - d) duomenų bazės, kuriose taikomi atitinkami standartai ir identifikatoriai, pavyzdžiui, ISAN (angl. *International Standard Audiovisual Number*) – audiovizualinei medžiagai, ISWC (angl. *International Standard Music Work Code*) – muzikos kūriniams ir ISRC (angl. *International Standard Recording Code*) – fonogramoms;
 - e) susijusių kolektyvinio autorių teisių administravimo asociacijų, visų pirma autorių, atlikėjų, fonogramų kūrėjų ir audiovizualinės medžiagos kūrėjų, duomenų bazės;
 - f) kreditai ir kita informacija, nurodyta ant kūrinio pakuotės;
 - g) kitų susijusių asociacijų, atstovaujančių konkrečiai teisių turėtojų kategorijai, duomenų bazės.